

Szerkesztőségi iroda:
Nagybcskerek,
Zápolya-utca 1-6 szám,
ahová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:
Pleitiz Fer. Pál Könyvnyomdája
Nagybcskerek, Zápolya-utca 1.
ahová a hirdetések, az előfizeté-
sek és a lap szétküldésére von-
natkozó feladatok intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Előfizetési árak:
Egész évre ———— 24 kor.
Félévre ———— 12 .
Negyedévre ———— 6 .
Egy hóra ———— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknban.

Megjelenik

vasár- és ünneppnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybcskerek, 1906.

XXXV. évfolyam. 79. szám.

Csütörtök, április 5.

Politika és iparpártolás.

— április 5.

Országszerte magyaránynak látszó mozgalom folyik a hazai ipar pártolása érdekében. Teljes örömmel lehetne fogadni ezt a mozgalmat és szép eredményben lehetne reménykedni, ha a mozgalom alapja, nem a mindent megörlő politika lenne.

Igy azonban, nem lehet reményvel nézni az eredmény elé, mert az az erő, amely ebben a mozgalomban megnyilvánul, nem az iparért száll sikra, hanem a politikáért.

A magyar ipar megteremtése igen nagyrészt a társadalom hozzájárulását követeli. De a társadalmi mozgalom maga nem teremtheti meg mindazokat a föltételeket, amelyek a magyar ipar életerős fejlődéséhez megkívánatnak. Ahhoz, hogy a magyar ipart a társadalom valóban fölkarolja, első sorban magyar ipari termék kell. Olyan, amely a külföldi hasonlók termékekkel egyenértékű s annak használatát fölöslegessé teszi. Azzal, hogy egy pár magyar iparterméknek a hazafiság jelszavával valamivel nagyobb kelendőséget szerzünk ideig-óráig, a magyar iparpártolás és fejlesztés kérdését meg nem oldottuk, mert egy pár futó vásárló még nem jeleníti a fogyasztóközönség megnyerését s a hazai piac biztosítását a hazai termelés számára. Ha el is tekintünk attól, hogy egyesek a mostani hazafias mozgalmat fölhasználják a közönség becsapására és nem magyar ipartermékeket magyar jelleggel próbálnak forgalomba hozni, marad még egy nagy kérdés, a legnagyobb: az, hogy miképpen teremtsük meg azokat a magyar gyárakat, amelyek a külföldi ipartermékek behozatalát egyáltalán fölöslegessé teszik?

Pusztá hazafisággal, szép jelszavakkal és jelvényekkel soha. Ipari vállalatokat csak pénzzel és vállalkozási kedvvel lehet teremteni. S kérdjük, a mostani idők zagyvasága, a helyzet állandó bizonytalansága olyan mozzanat-e, amely a vállalkozási kedvet felébreszteni, a tőkét bátran mozgósítani alkalmas? Hisz már meglevő s szép fejlődésnek indult ipari vállalatok is keservesen sinylik azt a súlyos válságot, mely évek óta hazánkra nehezedik. Honnét, kitől várhatjuk, hogy pénzt, munkáját, energiáját idehozza nekünk s teremtsen vállalatokat, amelyek a hazai iparpártoláshoz az alapot: magát az ipart megadják?

Alig képzelhető ríkítőbb ellentét, mint amilyen a koalíció iparpártolási mozgalma és a koalíció politikája közt van. Az utóbbi állandósítja azt az állapotot, mely szárnyát szegi minden vállalkozási kedvnek s visszariaszítja a tőkét az ipari befektetésektől s ezzel megátolja annak a lehetőségét, hogy a magyar ipar újabb és újabb vállalatokkal gyarapodjék, olyanokkal, amelyek a külföldi versenyt kiszoríthatják?

Az egyetlen lehető iparpártolás és iparfejlesztés ma a béke helyreállta, a nyugalom, a törvényhozás normális és egészséges tevékenysége lenne. S ezt az egyetlen lehetőséget gátolja a koalíció politikája, amikor anarchiába kergeti a közállapotokat. Kérdezzék meg komoly iparosoktól és kereskedőktől, mi ér nekik többet: az-e, hogyha forszírozott jelszavakkal kipréselnek egy kis magyar iparpártolást, amelyről sohasem lehetünk bizonyosak, valóban magyar-e; vagy pedig, hogyha a politikai viszonyok megjavulnak, az országban helyreáll a rend, az állam megint teljesítheti feladatait, táplálhatja a kiapadó

forrásokat s a bizalom és biztonsággal érzete mellett a vállalkozási szellem új erőre kap?

A koalíció jelvényes iparmozgalma a magyar iparnak mára nyújtott alamizsna, amelyért azonban a magyar ipar a holnapi megélhetés kockázatásával fizet.

HIREK.

Tájékoztató.

A gözfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 1/2 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 5 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/2-től 1/3-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délsiben gözfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad.

A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület olvasó helyisége (Váraljai-utca 9. sz.). Nyitva mindennap délután 5 órától este 10-ig, vasár- és ünneppnapokon délután 2 órától este 10-ig.

Április 9. Közig. bizottság ülése.

— **Uj ügyészségi megbízott.** Az igazságügy-miniszter dr. Kovács Mátyas, nagybcskerei kir. ügyészséghez beosztott bírósági aljegyzőt a nagybcskerei kir. ügyészség körletébe ügyészségi megbízottul rendelte ki.

— **Pénzügyi kinevezés.** A pénzügyminiszter Mészáros Odön verseci 7. honvéd gyalogezredbeli hadnagyot a máramarosszigeti m. kir. pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvéviséshoz pénzügyi számtiszté nevezte ki ideiglenes minőségben.

— **A gyűlekezési jog.** Jeleztük röviden, hogy a belügyminiszter a gyűlekezési jog korlátozására vonatkozó rendeleteket vissza vonta. Erről a miniszter az összes törvényhatóságokat a következő leiratban értesítette:

Miután azok az indokok, melyek miatt a folyó évi február hó 25-ére az egész ország egész területére tervezett s csak az ország belső békéjének és nyugalmaának megzavarását maga után vonható általános népgyűlésekkel szemben az állami rend és közbiztonság érdekében kénytelen voltam azoknak tudomásul vételét folyó évi 1405. eln. szám alatt kiadott rendelettemmel némi korlátozásnak alá vetni, — ma már megszüntek és

A „TORONTÁL” tárcája.

Széchenyi és kora.

Írta s a Szabad Lyceumban felolvasta: Dr. Nagy Dezső.

(Vége.)

Igy nőt Széchenyi a nemzet szemében lépcső-lépcsőre óriássá, a reformmunkálatoknak legelső vezérfőfőjévé, meghonosítva eddig nálunk ismeretlen új gondolatokat, új eszméket, tette sarkalva az eddig szunnyadókat s bátorítva az elcsüggedteket.

Természetes, hogy ez a szinte emberfölötti munkálkodás nem maradt eredmény nélkül, valóságos lázba hozta a nemzetet, melynek az ő iskolájában nevelkedett sok jeles fia már magát a mestert is tulakarta szárnyalni a reformmunkálatok terén, úgy hogy ő maga, aki eddig izgató volt, vette kezébe a fékező gyeplőt. De már késő volt, a rohanó áradatot visszatartani nem bírta.

A vezetést most már az ékesszólás Demosthenese Kossuth Lajos vette kezébe, akinél jobban lelkesíteni még ember e föld hátán nem tudott.

Széchenyi sőtét sejtelmektől gyötörve látta a feltartóztatlan rohanást, érzékeny lelke tulnyugtalán lett. „Nincs egyensúly az óraműben”

ismételte gyakran, „le fog peragni a forradalom, a nemzeti bukás kikérülhetlen”.

Kossuth, ki a legnemesebb ellenfelet tisztelte Széchenyiben, már akkor megjósolta látnoki lelkével, hogy Széchenyi vagy megőrül vagy öngyilkossá válik.

Sajnos, minkét szomorú jóslat bekövetkezett. Megkísérelte ugyan még Széchenyi az áradatnak ellentállni, megírta ily célzattal Kelet népe című munkáját, de ez már a kívánt hatást nem érte el.

Midőn aztán látta, hogy a forradalom kikérülhetlen, hogy ez nézete szerint végzetessé kell hogy váljék a nemzetre s egész életének munkásságát porba omlani látta, ezt nem bírta ki sokat gyötört lelke, a nagy elmének egyensúlya megbomlott s kezelőorvosa 1848. szept. 5-én a döblingi gyógyintézetbe vitte.

Később állapota annyira javult, hogy irodalmi munkásságát is folytathatta, irányt mutatott tovább is nemzetének teendői tekintetében, keményen támadta a nemzet életében szomorú Bach-rendszert s bár ennek bukásához „Ein Blick” című művével hatalmasan hozzájárult, de egyszersmind ez a mű volt oka Széchenyi tragikus halálának.

A bécsi rendőrség 1860. március 3-án házkutatást tartott nála, mert egy nagy összeesküvés

szálait vélték ott felfedezni s a zaklatások és iratainak elkobzása folytán lelki egyensúlyában ismét erősen megingatott nagy férfit folytonos rémlátások gyötörték, a félelem, hogy erőszakkal börtönbe hurcolják, vagy megölik 1860. április 7. és 8-ika közötti éjjel kezébe adta a gyilkos fegyvert, melylyel áldásos, de sokat hányatott életének végét vetett.

Nemesebb, hazáját inkább szerető, munkában fáradhatatlanabb ember kevés élt e földtekén.

Mintegy 20 figyelemreméltó munkát írt, melynek mindenikéből a hazaszeretet meleg sugara árad szét.

Kossuthtal szemben, aki politikai uton akarta Magyarország függetlenségét és gyorsan virágzóvá tételét elérni, Széchenyi arra törekedett, hogy előbb társadalmi uton vezesse az országot, főleg az ipar és kereskedelem felvirágoztatása által az anyagi jólét karjai közé s akkor a politikai függetlenség önmagától, érett gyümölcsként fog őébe hullani, mert csak szegény népet lehet rabszolgaként kormányozni.

Ki tudja, ha az ő mérsékeltabb irányu szelleme válik uralkodóvá a nemzetben, hogyan fejlődtek volna állapotaink.

Annai bizonyos, hogy úgy öntudatosan, mint öntudatlanul a Széchenyi által megjelölt irányt

Ujdonságok

Férfi és flu kész öltönyök, felöltők és nadrágok, legnagyobb választék, olcsó árak mellett.

Kovács Gedeon

Telefon 141. 267b-11.3 Telefon 141.

Ujdonságok

a törvényes rend és köznyugalom helyreállítása céljából tett intézkedések máris oly eredményre jutottak, hogy a lakosság széles rétegeiben uraltott izgatottság jelentékeny mérvben lecsillapodott s így a gyülekezési szabadság kivétel nélküli korlátozásnak feltétlen szüksége többé fenn nem forog: indítva érzem magamat, hogy a népgyűlések tartását korlátozó, folyó évi február hó 17-én 1405. eln. szám alatt kelt rendeletemet hatályon kívül helyezzem. Megjegyzem azonban, hogy a gyülekezési jogra nézve az 1848 évi 216. számú, az 1868. évi 128. eln. sz. az 1898. évi 766. eln. és a folyó évi 2309. eln. számú belügyminiszeri rendeletek továbbra is érvényben maradnak — és így a népgyűlések és a f. évi 2309. eln. számú rendeletben megjelölt célú gyűlések esetében ezeket megelőző bejelentés alá esnek és azoknak tudomásul vételénél a program törvényessége, a rend és biztonság iránt nyújtott biztosíték és az esetleg fenforogó helyi viszonyok mindig mérlegelendők. Felhívom Cimedet, hogy a rendőri hatóságokat ilyen értelemben utasítsa. Kristóffy S. K.

— **Az árvaház.** A r. k. hitközség árvaházi bizottsága tegnap délután Franz J. L. elnöklésével ülést tartott, melyen az elnök bejelentette, hogy a bizottság határozata értelmében a Kolleth-fele házat megvette s most már csak arról van szó, hogy a ház az árvaház céljaira átalakításra és kibővítésre kerüljön. Barth István, temesvári építész, városunk szülöttje beküldte a tervet és költségvetést, a bizottság tehát kimondja, hogy az átalakítási munkálatokra nézve versenytárgyalást ír ki. Ezután pontonként tárgyalták az alapszabályokat, melyeket a bizottság csekély módosítással el is fogadott.

— **Halálhírek.** Mint Dettáról jelentik, Medveczky Orestes, a dattai járás főszolgabírája 40 éves korában meghalt. A haláleset egész temesmegyében mély részvételt kelt.

— **Az új orgona.** A nagybecskerek r. kath. hitközség zenebizottsága tegnap foglalkozott az új orgona kérdésével, egyhangúlag kimondván, hogy nem restauráltatja a régit, hanem új orgonát szerez be körülbelül 7000 korona költségen. A végleges döntést akkorra tartja magának fenn a hitközség, mikor az összes magyarországi orgona-építők megtették ajánlatukat.

— **Az újságírók szervezkedése.** Említettük, hogy az újságírók gazdasági érdekeinek védelmére mozgalom indult meg a fővárosban, ugyanazon program megvalósításáért, amelyet az Újságírók Országos Szervezete maga elé tűzött. E tárgyban legutóbb Budapesten az „Othon írók és hírlapírók köre” ülésében értekezletet tartott a Szervezet központi tanácsa. Az értekezleten tekintélyes számmal jelentek meg fővárosi újságírók is. Az értekezletet Stauber József, a Szervezet elnöke nyitotta meg, majd Róna Lajos titkár ismertette a Szervezet megalakulása-

nak rövid történetét és az Országos Szervezet törekvéseit. Kóbor Tamás a budapesti mozgalom eddigi eredményeit vázolta, mire az értekezlet Sas Ede, Messer Sándor, Benicky Ödön, Lakatos Sándor, Molnár Jenő, Salgó Sándor és Révész Sándor hozzászólása után örömmel állapította meg, hogy a Szervezet és a fővárosi mozgalom között az érintkezési pontok megtalálhatók és a csatlakozás a siker érdekében föltétlenül szükséges is. A csatlakozás módjait a Kóbor-fele mozgalom vezetőknek közölte megbeszélni. Ezen az értekezleten Kóbor Tamás meghívása folytán a Szervezet részéről Stauber József elnök, Sas Ede alelnök, Ujvári Péter igazgató és Róna Lajos titkár vettek részt.

— **A karlócai szerb kispapok ügye.** A karlócai gör. kat. szerb szeminariumból tudvalevőleg 46 theológus kitépett, állítólag Dimitrievics igazgató szigorú bánásmódja miatt. A theológusok azóta visszatértek a szeminariumba. A vizsgálatot, melyet Brankovics patriárka rendelt el, befejezték és a theológusokat két heti szabafogságra és husvéti szabadságuk elvesztésére ítélték.

— **Elhunyt városi kertész.** Nagybecskerek városa ma váratlanul elvesztette sok éven át buzgalommal működött kertészét, Hasch Ferencet. A derék, köztisztelőben álló városi kertész tegnap este még a legjobb hangulatban tért nyugalmra s ma reggel halva találták hozzátartozói. A hirtelen halál oka szívizékhüvely volt. Ötvegy és négy fia siratják elhunytat.

— **A Danke internátusa.** Mint Szegedről jelentik, a Délmagyarországi Magyar Közművelődési Egyesület felügyelő bizottsága Róna J. Jenő nyug. főispán elnöklésével ülést tartott, a melyen első sorban a DMKE szegedi nevelőintézetének szervezeti szabályzatát vitatták meg. Azután az ősszel megnyitandó internátus igazgatói tisztségének betöltésére került a sor. Erre a tisztségre Hauser Rezső Sándort, a szegedi felső kereskedelmi iskola igazgató-helyettesét választották meg. Ugyancsak a felügyelő-bizottság az internátus orvosává egyhangúlag Regdon Károly drt., a kerületi börtön orvosát választotta meg.

— **Esküvő.** Czápu Koriolán ruszkabányai földbírtokos ma délelőtt a nagybecskerek i. anyakönyvi hivatalában házasságra lépett Rózsa Gizella urbölgygyel.

- **A husrágásban.** — Hogy ez a körte?
- Negyven krajcár kilója.
- De hiszen kukacos!
- Kukacos? akkor 50 krajcár.
- No hallja!
- Hja kérem, ha még hus is van benne, akkor csak nem adhatom olcsóbban a mai husrágásban.

— **A temesvári iparkamara s. titkárának trag. diája.** Mint Temesvárról jelentik, Protovin Géza, a temesvári kereskedelmi és iparkamara volt segéd titkára megőrült és tegnapelőtt a budapesti angva földi lébolydába szállították. Protovin agilis, ügybuzgó lelkes tisztviselője volt a kama-

követi ma is a nemzet, olyan programot adott ő hazájának, amely kimeríthetlen tevékenységre sarkalja a hazának minden hű fiát.

Széchenyi tanai a nemzet véérébe mentek át, nincs többé város, avagy nagyobb község az országban, ahol nem léteznék kaszinó, társalgási kör, melyben a lakosság műveltebb osztályai találkoznak; a vállalkozó szellem Széchenyit veszi eredetét, neki köszönhetjük közgazdasági fejlődésünket. A pesti lánchíd, a gőzhajóraj, a malomtelepek, a Tisza szabályozása, Pest világvárosi állása, mind Széchenyi hírnevét hirdetik. Arisztokraciánk közöttük él s Széchenyi hatalmas befolyása folytán ők is a nemzet testévé lettek.

Bármerre kalandozik el tekintetünk édes hazánknál, Széchenyi szelleme mindenütt él.

Az ő szelleme támadt fel, az ő szelleme nyilatkozik meg a mai nagy társadalmi mozgalomban is, mely a magyar ipar védelmét, a magyar ipar fejlesztését, a magyar kereskedelem elővitelét írta fel jelszavául kibontott zászlójára.

Ez a mozgalom náunk nem új, a Széchenyi nyomdokain haladva, az ő reformszellemétől eltelve már 1844. október 6-án megalakította Kossuth Lajos az Országos magyar védőegyesületet, melynek alapszabálya 3 ik szakasza az egyesület céljának a hazafias társadalom minden tényezője egyesítését, a hazai ipari és mezőgazdasági termelésnek a külföldi versenyyel szemben való megvédését és fejlesztését tünteti fel.

Nem is maradt ez a mozgalom eredmény nélkül, mert már akkor, tehát több mint 60 évvel ezelőtt, 145 vidéki osztály szervezésével 156 új gyár és iparvállalat keletkezését eredményezték s oly nagy volt a lelkesedés a magyar iparvédelem terén, hogy még oly ember is, mint Deák Ferenc, magyar gyár készítője daróruhában járt.

A múlt század 50-es éveinek szomorú atmoszférája kipusztította ugyan, vagy legalább zibbasztó álomba merítette a hazafiai lelkesedésnek ezt a hatalmas fejlődésnek indult plántáját,

de a mai idő: szelleme újra a kihalt növény ápolásához fogott, lelkesebben, odaadóbban, mint valaha s most kizárólag fölünk, magyar hazafiaktól s főleg a lelkes magyar honleányoktól függ, hogy drága növényünket, mely kellő ápolás mellett a nemzeti gazdagság bő gyümölcsét fogja reánk árszítani, többé elpusztulni ne hagyjuk.

Kövessük a magyar védőegyesület jelszavát: „Pártoljuk a hazai ipart!!! ne szóval, de tettel!!!” Gondoljunk arra az elremitő statisztikára, mely megdöbbentően bizonyossággal tárja eléünk azt a szomorú valóságot, hogy éventén 900 millió korona értékű iparcikket, mint idegen államok termékét fogyasztunk el édes hazánkban.

900 millió koronát az emberi agy alig képes ennek a numerusnak mennyiségét felfogni. Ha ez az összeg hazánkban maradna, egy millió családnak, legalább 5 millió lélekszámmal nyújtana a megélhetésre bőséges alapot s nem kellene elszomorodott szívvel látunk, hogy a magyar munkások százai kénytelenek kélő kereset hiány idegen világországokba kivándorolni.

Ebredünk fel a nyomászó álomból mielőtt még nem késő! Jusson eszünkbe Edisonsnak a nagy tudós és feltalálónak az iparra vonatkozólag tett az a kijelentése: „A világot a jövőben azok az országok fogják kormányozni, melyeknek legnagyobb lesz az iparuk, melyeknek legtöbb gépjár lesz. Ezek az országok óriási gazdagságot fognak elérni, uralni fogják az egész világ kereskedelmét és akkor már a nemzetek nem a nagyhatalmi állásért, hanem a kereskedelem fejlesztéséért fognak küzdeni.”

Széchenyi szelleme lebegjen felettünk nemzeti génuszként, az ő általa meggyújtott fáklyának világossága árszassa el elménket, az ő nagy lelkét átható hazafias láng melegítse a mi keblünket is s akkor valóra fogjuk váltítani az ő szent jelszavát: „Magyarország nem volt, hanem lesz!”

rának és mint hírlapíró is ügyesen forgatta a tollat. Az utolsó években Protovint anyagilag sok veszteség érte és ez megölte munkakedvét, utóbb elborította elméjét. Tavaly végkielégítéssel megvált a kamarától és azóta Budapesten lakott.

A selyemdivatrol. Schweitzer és társa világ-hírű selyemkiviteléi cége Luzarnban (Svájz) a következőket írja: Hosszabb felbeszoktatás után ez évben ismét kizárólag a selyem utcai ruhák fogják a divatot uralni, miután az elmúlt szezonban inkább más szövetek részesültek előnyben. Az összes miniatózt és egyszerű selyemszövetek, melyek a tavaszi és nyári időnyre használatba lépnek, különösen arra készültek, hogy az utcán viseltessenek. Apró minták ezek, kevésbé feltűnő színekben egész ruhák, nagyon mintázva és élénkebb színekben bluzok számára. Kiválóan divatos szövetek: Tafetás mousseline, Radum, Crépe de chine, Haitienne, Habutai stb. egy színben, apró csíkokkal, kockázva és pontozva, valamint changeant, chiné, jaspé és ombré. Kedves újdonságot képez a Broderie anglaise, japán Pongon (átört szövés) bluzok és egész ruhákak. De ebből a gyönyörű cikkből csak nagyon csekély a termelés, úgy hogy a nagy keresletet nem lehet kielégíteni. Ára K. 625 méterenként. Nem hagyhatjuk említés nélkül a 120 cm. széles Mouseline szövetet, K. 120 méterenként, melyet a feentemlített cég bér- és vámmentesen házhoz szállít. Az összes újdonságokból levélbeli megkeresésre ingyen és bérmentve mintákat küldenek.

A Dr. Richter-féle Liniment. Caps. comp. (Horgony-Pain Expeller) igazi népszerű háziszerré lett, mely számos családban már több mint 36 év óta mindig készletben van. Hátfájás, csipő-fájdalom, fejfájás, köszvény, csuza stb.-nél a Horgony-Linimenttel való bedörzsölések mindig fájdalomcsillapító hatást idéznek elő; sőt járványkórnál, minő: a kolera és hányóhasfolyás, az aitestnek Horgony-Linimenttel való bedörzsölése mindig igen jónak bizonyult. Ezen kitűnő háziszerről jó eredménnyel alkalmaztatott bedörzsöléseképpen az influenza ellen is és úvegekben: a 80 fillér, 1 kor. 40 fillér és 2 korona a legtöbb gyógyszerárban kapható; de bevásárlás alkalmával tessék határozottan: Richter-féle Horgony-Linimentet (Horgony-Pain-Expeller) kérni, valamint a „Horgony” védjegyre és a Richter cég-jegyzésére figyelni és csak eredeti úveget elfogadni.

Színház és Irodalom.

* **Dorrit kisasszony.** Schönthán vigjátéka finom, derűs humorával jólesően emelkedik ki abból a bohózatárból, amely újabbán elárasztja a színpadokat. Megnyugtató és üdítő oázisnak tetszik a durva kacagás sivatagában. Nem pusztán fizikailag nevetünk, hanem lelkünk és szívünk derül. Mikor egy-egy mai bohózatnál agyonkacagjuk magunkat, szinte faradtan megyünk haza, míg az olyan darab után, mint a tegnapi, ugyszólván frisebbek vagyunk. És ez a vidámság igazi diadala. A „Dorrit kisasszony” tegnapi előadása is a lelket derítő jókedvet sugározta szét a nézőtérre s nem volt szükség lehetetlen helyzetekre, a mosoly és a kacagás úgy fakadt önként a néző lelkéből. A közönség, amely egészen megtöltötte a színházat, egész este pompás kedvvel élvezte a darabot, amelyet szép gördülékeny előadásban játszottak Polgárok. Maga az igazgató, Polgár Károly volt az előadás gerince s az ő pompás humorú Dorrit Williamja ellenállhatatlannul hatott. Diszkrét, finom s igazi művészi alakítás volt, amely méltán megérdemelte azt a zajos tapsot, amelylyel a közönség honorálta. Méltó partnere volt Polgárnak Barna Jolán. Játéka csupa báj s amellet az előadó művészetnek egész sainskalája csillogott belőle. Valóban nagy kár, ha a kisasszony elhagyja a színpadot, amelyen csak folytonos előhaladását látjuk. Igen jó volt Virányi Clennam szerepében, Hatvani mint Burnih, továbbá Papp Ilona, Sik Részó, Ernyei, de a többiek is. (S—s)

* **A Dentler nővérek.** A táncművészetükről hírneves Dentler nővérek holnap lépnek föl először a színházban. Holnap öt érdekes művészi táncot adnak elő Bisson vigjátéka, a „Valás után” felvonásai közben.

* **Tények legikája.** Szemere Miklós „Tények legikája” címmel füzetet írt, melyben arra sarkalja a nemzetet, hogy a tettek beszéljenek. A művecske megjelent Hornyánszky Viktor könyvkiadóhivatalában, Budapest, V., Akadémia-utca 4. Valamint kapható minden hazai könyvkereskedésben. Ára 1 korona.

* **A „Keresztyén Evangyélista.”** A Nagybecskereken megjelenő „Keresztyén Evangyélista” lapot, melynek szerkesztője Szalay József lelkész, az országos belmisszió-egylet hivatalos lapjává tette.

TÁVIRATOK.

A kibontakozás küszöbén.

— Fordulat a válságban. —

Budapest, április 5. (A „Torontál” eredeti távirata.) A politikai helyzetben tegnap megindult szenzációs fordulat ma még nevezetesebb, sőt mondhatni, döntő alakot vett föl. A válság a kibontakozás küszöbén áll s úgy lehet, rövid néhány nap alatt meg lesz a kibontakozás.

A fordulat mai eseményeiről tudósítjuk a következő részleteket közölhetjük:

A béketárgyalások.

Budapest, április 5. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsből sürgönyzik: A magyar miniszteriumba ma reggel váratlanul látogató érkezett. A látogató Polónyi Géza volt, aki Fejérváry Géza báró miniszterelnöknek jelentkezett. A miniszterelnök rögtön fogadta Polónyit s vele egy óra hosszáig tanácskozott.

A tanácskozás után Fejérváry báró Gegus Gusztáv igazságügyminiszterrel a Burgba hajtatott, ahol az igazságügyminiszter leletette a király kezébe az esküt.

Az eskütétel befejezésével Fejérváry báró visszament a magyar miniszterium palotájába s ott ismét hosszasan tárgyalta Polónyival, majd pedig a miniszterelnök újra a Burgba ment a királyhoz kihallgatásra.

Ez alatt az újságírók körülveszték Polónyit s kérdésekkel ostromolták. A kérdésekre Polónyi kijelentette, hogy a vezérőrbizottság meghatalmazása alapján jött Bécsbe, hogy Fejérváry Géza báró miniszterelnökkel tárgyaljon és előkészítse a vezérőrbizottságnak a királlyal való tárgyalásait.

A miniszterelnökkel folytatott mai tanácskozásai a Kossuthal való tegnapi tárgyalásoknak részletekérdéseit tisztázták. Tegnap ugyanis Kossuth és Fejérváry között bizonyos félreértések voltak 2 pont körül. Az egyik pont az, hogy az alkotmánypárt és a néppárt kikapcsoltság-e a koalícióból, a másik pont, hogy a most kinevezett megyei tisztviselők kártalaníthatassanak.

A miniszterelnök, Polónyi Géza szerint, a ma reggel vele folytatott tanácskozáson kijelentette, hogy senkinek eszébe sincs az a kívánság, hogy az alkotmánypárt és a néppárt a koalícióból kikapcsoltság, ami pedig a tisztviselők kártalanítását illeti, azt a miniszterelnök méltányosnak tartja.

Fejérváry Géza báró a második királyi kihallgatásról 1 óra 50 perckor tért vissza a magyar miniszteriumba s közölte vele, hogy a király elfogadja alapul a további tárgyalásokra az eddigi megállapodásokat s hajlandó Kossuth Ferencet és Andrássy Gyula grófot a továbbiakra nézve meghallgatni.

Kossuth és Andrássy meghívása.

Budapest, április 5. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, Kossuth Ferenc és Andrássy Gyula grófot táviratilag meghívták a királyhoz kihallgatásra. Andrássy és Kossuth ma este Bécsbe utaznak s holnap délelőtt fogadja őket a király. Ha a kihallgatáson megtörténik a megegyezés, akkor az új kormányt még április 9-ike előtt kinevezi a király s az új választásokat is kiírják. A megegyezés esetén — bécsi jelentések szerint — Andrássy vagy Kossuth lesz a miniszterelnök.

A kibontakozási terv.

Budapest, április 6. (A „Torontál” ered. távirata.) Bécsi jelentések szerint a

kibontakozás a következő terv alapján történne: A király április 9-ike előtt összehívja az országgyűlést. Az országgyűlés nem tárgyal mást, csak az általános választói jogot, az ujoncjavaslatot és a költségvetést. Ezek elintézése után a király újból felosztatja az országgyűlést s az általános választói jog alapján elrendelné az új választásokat. Ez a parlament intézné el azután a függő kérdéseket.

Ezzel szemben egy másik bécsi jelentés azt mondja, hogy átmeneti miniszterium alakul Csáky Albin gróf vagy Wekerle Sándor miniszterelnöksége alatt, amely átmeneti kormányának kötelessége 2 év alatt az általános választói jogot törvényre hozni, a folyó szükségleteket és a 450 milliós katonai kölcsönt biztosítani.

Polónyi missziója.

Budapest, április 5. (A „Torontál” ered. távirata.) Bécsből sürgönyzik: Fejérváry Géza báró második királyi kihallgatása után, az újságírók újból megkérdezték Polónyit, hogy missziója milyen terjedelmű, mire Polónyi kijelentette, hogy az ő missziója most már be van fejezve s a többi a vezérek dolga, akik holnap a király elé járulnak.

Az angol királyi pár utja.

Budapest, április 5. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Marseillből sürgönyzik, az angol királyi pár ma indult el földközi tengeri útjára.

A hágai konferencia.

Budapest, április 5. (A „Torontál” eredeti távirata.) Washingtonból jelentik: Az orosz nagykövet közölte Root államtitkárral Oroszország javaslatát, amely szerint a hágai konferenciát július elején tartják meg. A nagykövet közölte az államtitkárral a konferencia elé terjesztendő kérdési is.

Az orosz események.

Budapest, április 5. (A „Torontál” ered. távirata.) Mint Kiewből jelentik, a дума-választások rendben folynak. A győzelemre az alkotmányos demokrata-pártnak van a legtöbb kilátása.

Budapest, április 5. (A „Torontál” eredeti táv.) A Times pétervári levelezője jelenti, hogy Witte gróf a birodalmi дума megnyitása után eddig halogatott lemondását véglegesen be fogja terjeszteni. Witte ezután egy nagy bank igazgatóságába szándékozik belépni.

A courriersi bányaszerencsétlenség.

Budapest, április 5. (A „Torontál” ered. távirata.) Mint Lensből sürgönyzik, ma reggel 9 órakor a IV. tárnából egy élő munkást hoztak felszínre. Azt hiszik, hogy még további élő munkások vannak a tárnában.

A IV. tárnából ma megmentett munkás neve Berton, 32 éves. Berton kijelenti, hogy a IV. tárnában dolgozó munkások közül ő maradt egyedül életben. A megmentett munkás jó állapotban van. Eddigi előadásából kitűnik, hogy hosszú fogsága alatt nem szenvedett annyit, mint a minap megmentett 13 munkás. Berton megmentésének híre rendkívül gyorsan terjedt el a vidéken és nagy elkeseredést szült a mérnökök ellen. Mikor Leon mérnök, aki a mentési munkálatokat vezeti, ideérkezett, a tömeg fenyegető magatartást tanúsított és egy asszony ráütött Leonra.

Határidő-üzlet.

Budapest, április 5. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén az árak mintegy 10 fillérrel emelkedtek. Déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (áprilisra)	16.64
Buza (októberre)	16.62
Rozs (áprilisra)	13.48

Rozs (októberre)	13.50
Tengeri (májusra)	13.48
Zab (áprilisra)	15.94
Zab (októberre)	12.62

Nyiltér.*)

Etvágytalanság, emésztési zavarok

legkönnyebben megszüntethető *rohitschi Tempel-forrás-víz* időnkénti élvezete által. Régebbi keleti vagy idült ilyenemű bajoknál a *Styria-forrás-víz* (erősebb hatású) előnyösebben használható.

Magyarországi főraktár:
Hofmann Józsefnél, Budapest, Balthory-utca 8.

(396a-2.1)

*) Az a rovat alatti közölkésért nem vállal felelősséget a szerk.

A tavaszi idény beálltával

nagy választék női díszekben,

keztük, nap- és eső-
ernyők, ingek, gallé-
rok stb.-ben, valamint

utazáshoz szükséges kellékekben

MESZNIK IMRE,

női- és uri-divat kereskedőnél

Nagybecskerek, (Pénzügyi palota).
335-20.5

V. 193. vntó szám. 1901.

401-1.1

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102 §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a perlaszi kir. járás-bíróságnak 1905. évi Sp. 546/3. számú végzése következtében dr. Pap Henrik ügyvéd, mint özv. Lapadat Brága és társainak Trifunagyics Dusan elleni végrehajtás ügyében kirendelt ügygondnok javára, Lapadat Vása tomaseváci lakos ellen 182 kor. 50 fillér s jár. erejéig 1906. évi január hó 6-án foganatosított biztosítási végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 1000 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: 50 mm. kukorica és 2 csikó nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a perlaszi kir. járás-bíróság 1905. évi V. 193. számú végzése folytán 182 kor. 50 fill. tökekövetelés, ennek 1905. évi január hó 15. napjától járó 5% kamatai és a bíróság már megállapított költségei erejéig, Tomasevácon adós házában leendő eszközzésére 1906. évi április hó 14-ik napjának délutáni 2 órája h. táridőül kitzetlik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatalnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Perlaszon, 1906. évi március hó 25. napján.

Engel,
kir. bírósági végrehajtó.

WÉHNER GYÖRGY
NAGYBECSKEREK.

A nyakkendő királynál
nyakkendő újdonságok roppant nagy választékban.

Levélbeli megrendelések a legpontosabban eszközöltetnek.

WÉHNER GYÖRGY
NAGYBECSKEREK.

399-104

Hirdetés.

A „magyarszentmártoni tejszövetkezetnél” egy használható állapotban levő s gőzerőre járó

Alfa Separator

jutányos áron azonnal eladatik.

Magyarszentmárton
n. p. Ótelek (Torontál). **Az igazgatóság.**

(393-3.2)

1629. kig. szám. 1906. 385-3.3

Pályázati hirdetmény.

A nagyszentmiklósi járáshoz tartozó Kiszombor községében lemondás folytán megüresedett 800 korona fizetés és 120 korona lakbérrel egybekötött **községi segédjegyzői állásra** pályázatot hirdetek.

Felhívom mindazokat, kik kérdéses állást elnyerni kívánják, hogy szabályszerűen felszerelt pályázati kérvényüket hozzám folyó évi április hó 18-áig adják be.

A választást Kiszombor községében a folyó évi április hó 19-én d. e. 11 órakor fogom megtartani.

Nagyszentmiklós, 1906. évi március hó 28-án.
Hadfy,
főszolgabíró.

Négy, esetleg öt szobás
udvari lakás
kerttel
május hóra kiadó
Amerika városrészben.

Értekezhetni
Dr. Nagy Dezsőnél.

(399-3.1)

1536. kig. szám. 1906. 34-3.3

Pályázati hirdetmény.

A nagyszentmiklósi járáshoz tartozó Szerb-Csanád és Os-Csanád községekből álló, Szerb-Csanád székhelyi rendszerezett körállatorvosi állásra pályázatot hirdetek.

Javadalmazás:

1000 korona fizetés, a szabályrendeletben megállapított látogatási díjak, huszszemle után körülbelül 100 korona. A körhöz egy uradalom tartozik, az ott nyerhető valószínű mellékjövedelem 200 korona.

Felhívom mindazokat, kik kérdéses állást elnyerni kívánják, hogy az 1883. évi I. t.-c. és az 1888. évi VII. t.-c. értelmében felszerelt pályázati kérvényüket hozzám f. évi április hó 16-ig küldjék be.

A választást Szerb-Csanád községében a folyó évi április hó 17. napján d. u. 3 órakor fogom megtartani.

Nagy-Szt-Miklós, 1906. március hó 28-án.
Hadfy,
főszolgabíró.

Alapított 1867.

LIPTAY DEZSŐ,
kalap- és uri-divatkereskedésében
Nagybecskereken

Kaphatók:

KALAPOK, INGEK, KÉZELŐK, GALLÉROK, KEZTYŰK, NYAKKENDŐK, CIPŐK, VADÁSZ- és más HARISNYÁK, BŐRÁRUK, KEFÉK, ILLATSZEREK, SÉTBOTOK, ANGOL PALETÓK, ESŐKÖPENYEK, ESŐERNYŐK, továbbá minden e szakmába tartozó cikkek.

769. sz. 1906.

395-3.1

Hirdetmény.

Beodra község egy ártézi kut furását vállalatba kiadja.

Ezen munkát elnyerni óhajtok nyílt ajánlatukat 1906. évi április hó 16-áig a községeljáráságnál beadhatják, ahol a részletes feltételek is megtekinthetők.

Beodra, 1906. évi április hó 3-án.
Községeljáróság.

Szőlővessző.
A világhírű
„Delaware”
adja a legjobb bort.
Oltani, permetezni nem kell.
A szőlészet kincse.
A **phyloxera**nak ellent áll
Leírását és árjegyzékét ingyen küldünk bárkinek.
Szőlőtővesszők mérésért áron kaphatók.
Nagymennyiségű sima és gyökeres **Delaware** vessző eladás.
Cím:
Szigyártó és Takács
szőlőtelep tulajdonosok.
Telep: **Alsó-Szeged**
Központi Iroda: Felső-Szeged Somogy m.

(7-34.27)

567. szám 1906.

390-3.3

Hirdetmény.

Az aradi kir. államjósággazgatóság az 1906. évi március 22-én 6475. szám alatt kelt rendeletével **Hertelendyfalván építendő egy tantermes iskola és tanítói lak** építkezését 10.000 korona összeg erejéig engedélyezte.

A fent említett munka kivitelének biztosítása céljából **1906. évi április hó 23-ik napjának d. e. 11 órájára Hertelendyfalván a jegyzői irodában tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás** hirdettetik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy e munkát végrehajtásának elvállalására vonatkozó zárt ajánlataikat a kitűzött nap délelőtt 11 óráig a nevezett irodánál annyival inkább adják be, mivel a későbbben érkezettek figyelembe vételni nem fognak.

Az ajánlathoz az általános feltételekben előírt, az engedélyezett költségösszeg (illetve az ajánlati költségvetés) 5%-ának megfelelő bántópenz vagy a bántópenznek az állampénztárnál történt letételét igazoló nyugta csatolandó.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a hertelendyfalvai jegyzői irodájában a rendes hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Hertelendyfalva, 1906. évi március hó 29-én.

A község előjárósága.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Temesvár, Uri-utca 1,
által a legújabb gépek mellett ajánlatotk:

Locomobil és gőzcséplőgépek,
szalmakezelőgépek, járgány-cséplőgépek, lőhőre-cséplők, tisztító-reztek, konkolyozók, keszülő- és aratógépek, szőlőgyűjtők, boronák, sorvetőgépek, Planet jr. káplók, szecskavágók, réparágók, kukorica-morzsolók, daráló, őrlőmalom, egytemes acél-ekék, 2- és 3-vasú ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

FELTŰNŐ UJDONSÁG.

Delice

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé mást nem szíhat.

legjobb valódi francia
SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY.

(48-104.27)

Nyomatott Pleitz Fer. Pál kiadónál, Nagybecskereken.

(391-5.1)